

Szanowni Państwo,

W bieżącym roku przypada 45 rocznica powstania pierwszego w Polsce Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Założyła go Pani prof. Halina Szwarc, która w młodym wieku, będąc żołnierzem Związku Walki Zbrojnej, doświadczyła okrucieństwa wojny i czasów powojennych. Po zakończeniu działań wojennych ukończyła studia medyczne. Jako lekarz zajmowała się gerontologią w Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego.

Biorąc udział w konferencjach naukowych za granicą zainteresowała się Uniwersytetem dla ludzi Trzeciego Wieku założonym przez Profesora Vellasa. Doświadczenie to postanowiła przenieść do Polski zakładając w roku 1975 Uniwersytet Trzeciego Wieku w Warszawie przy CMKP. Temu pierwszemu w Polsce Uniwersytetowi postawiła ambitne zadanie:

- a) włączenie osób starszych do systemu kształcenia ustawicznego,
- b) aktywizację intelektualną, psychiczną i fizyczną słuchaczy,
- c) opracowanie metod dalszej edukacji i wdrożenie polityki gerontologicznej.

Uniwersytet w 2003 r. przybrał imię swojej założycielski i funkcjonuje do dziś jako UTW im Haliny Szwarc przy CMKP.

Dziś jest ok. 700 Uniwersytetów w Polsce i ok. 40 polonijnych za granicą i bez fałszywej skromności powiem, jest to największy i najbardziej prężny ruch społeczny w Polsce. To właśnie środowisko UTW jest najbardziej ekspansywne i nowatorskie oraz wychodzi z najszerszą ofertą programową do seniorów.

Zaplanowaliśmy obchody rocznicowe 45 lecia ruchu UTW z wielką starannością na przestrzeni 2 lat. Prolog obchodów miał miejsce na III wielkim Kongresie UTW w październiku 2019 roku.

Jako uhonorowanie dorobku Pani profesor a zarazem 45 ruchu UTW podjęliśmy zakończone sukcesem inicjatywy:

1. Uroczyste odsłonięcie tablicy poświęcone jej pamięci, na ścianie budynku CMKP,
1. Nazwanie Jej imieniem ronda w Warszawie na Bielanach,
2. Otwarcie Izby Pamięci w bielańskiej bibliotece.

Centralne obchody 45 lecia miały się odbyć w maju 2020 r. z bogatym programem merytorycznym i naukowym, z udziałem licznych gości oficjalnych i zagranicznych UTW. Zaprosiliśmy Uniwersytety Trzeciego Wieku z całej Polski i z zagranicy.

Patronat nad uroczystością zgodził się objąć Prezydent m. st. Warszawy Pan Rafał Trzaskowski oraz Dyrektor CMKP Profesor Ryszard Gellert.

Na udział w Komitecie Honorowym wyraziło zgodę wiele osobistości. Włączyło się w te przygotowania Ogólnopolskie Porozumienie UTW oraz Parlamentarny Zespół ds. UTW. Planowaliśmy wykłady, sesje naukowe, panele dyskusyjne, spotkania, koncert oraz uroczysty poczęstunek.

Niestety pandemia pokrzyżowała nasze plany i ze smutkiem musieliśmy poddać się tej trudnej sytuacji. Odwołaliśmy wszystkie uroczystości na czas trudny do określenia.

Ich wznowienie zależeć będzie od decyzji Ministra Zdrowia i Miasta w spr. organizacji imprez masowych oraz władz CMKP odnośnie udostępnienia lokali Uniwersytetowi .

Przytaczam tę sytuację, bowiem jest ona typowa i w bardzo poważny sposób oddziałuje na sytuację wszystkich organizacji senioralnych w Polsce, w tym na aktywność obywatelską seniorów. Obserwuję podobne sytuacje także w innych Uniwersytetach Trzeciego Wieku w Warszawie, z niepokojem patrząc na cofanie i zanikanie ich wieloletniego dorobku.

Nasi słuchacze owładnięci strachem zamykają się w domu, a izolacja i wykluczenie to pierwszy stopień do depresji i innych dysfunkcji psychicznych. Ich diagnozowanie, a tym bardziej leczenie to proces bardzo trudny i trwający latami.

W naszym otoczeniu na szczęście nikt się nie zaraził coronawirusem i nikt nie umarł, ale spustoszenie w psychice naszych słuchaczy pozostawi nieodwracalne skutki.

Potęgują stres osób starszych i depresje oraz poczucie odrzucenia trudności z uzyskaniem bezpośredniej opieki lekarskiej, oferowane leczenie korespondencyjne przez telefon i powtarzalność e-recept, bez konsultacji obecnego stanu zdrowia pacjenta, korekty dozowania itp. Pacjenci nie zgłaszają się do szpitali na diagnostykę onkologiczną, a jeśli nawet się tam dostaną, to wiele miesięcy muszą oczekiwać na podjęcie leczenia i rehabilitacji.

W sumie ogólna kondycja psychofizyczna seniorów gwałtownie się pogarsza, a seniorzy zapadają na schorzenia i będą odchodzić z powodu chorób, z którymi medycyna i oni sami umieli sobie wcześniej nieźle radzić.

Podobnie jest ze zdalnym nauczaniem.

Chciałabym podkreślić, że być może zdalne kształcenie zdaje egzamin w odniesieniu do studentów lub doktorantów, ale zupełnie nie satysfakcjonuje słuchaczy Uniwersytetów Trzeciego Wieku nawykłych do intensywnych programów edukacyjnych i aktywizujących społecznie, ale połączonych ze spotkaniami i bezpośrednią wymianą myśli.

Po pierwsze występują tu bariery sprzętowe i kompetencyjne, po wtóre seniorzy pragną spotkań z innymi seniorami, a nie wielogodzinne siedzenia przed komputerem.

Statystyki mówią, że ze zdalnych wykładów i zajęć korzysta nie więcej niż 20% słuchaczy UTW. Pozostali skazani są na wykluczenie i izolację.

Potrzebujemy bardzo, jako całe środowisko, możliwie jak najszybciej powrócić do działalności w Uniwersytetach w jak najszerszym zakresie w zależności od sytuacji związanej z pandemią covid-19. **Pragniemy powrotu do normalności. Zwracam się z gorącym apelem do Rektorów szkół wyższych i dyrektorów placówek kultury i sztuki o powtórne otwarcie się na obecność seniorów.**

Pracując w mniejszych grupach, z zachowania środków ostrożności i stosując zasady profilaktyki sanitarnej, nie narażamy ani siebie ani osób prowadzących zajęcia na większe zagrożenie, niż wynika z codziennego funkcjonowania w przestrzeni publicznej, środkach komunikacji, sklepach, urzędach itp.

To wyjątkowe spotkanie seniorów w Senacie RP jest tego najlepszych potwierdzeniem.

Mogę jedynie bardzo serdecznie za nie podziękować i dawać jako przykład dobrych praktyk.

Irena Moskal - Prezes UTW im. Haliny Szwarc